RUSKI INWALID

N° 107.

PIĄTEK. 9 Maia. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 8 Maia.

Gazeta senacka, z dnia 19 kwietnia, ogłosiła Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu dnia 13 marca 1819 wydany, w brzmieniu następuiącem: »Przeyrzawszy przedstawiony Nam przez Ryzkiego Woiennego Gubernatora proiekt nowego podziału gubernii kurlandskiey na *Oberhauptmaństwa*, i znayduiąc ie odpowiadaiącemi równie mieyscowemu położeniu, iak i luduości tey gubernii, rozkazuiemy:

1) Guberniią kurlandzką podzielić na pięć oberhauptmaństw; zelburgskie, Nitawskie, tukkumskie, goldyngskie, z których każde będzie miało w sobie dwa *hauptmaństwa*.

2) W których mieyscach maią bydź oberhauptmańskie i hauptmańskie sądy, oraz, z iakich parafii składać się będą hauptmaństwa, przyłącza się tu osobna lista.

3) Dla powiąkszenia policyynego dozoru i łatwieyszego dostrzegania przechodu towarow, oddzielić od gubernii wileńskiey do kurlandzkiey pas ziemi, w którym leży miasteczko Połonga, z należącemi do niego gruntami i włosciami, a w którym to pasie, podług uczynionego Nam od mieyscowey zwierzchnosci doniesienia, nie liczy się więcey nad 500 dusz, a idzie wielka droga z Pruss do Kurlandyi. Potrzebne zaś z okoliczności przyłączenie pasa tego od iedney gubernii do drugiey rozpórządzenie i wewnętrzne urządzenie mieszkańców polecić ryzkiemu Woiennemu Gubernatorowi, któremu karta kurlandzkiey gubernii, podług nowego iey podziału, przesłana będzie od sprawuiącego ministeryum policyi.

Około wykonania tego Rządzący Senat nie zaniedba uczynić potrzebnych rozrządzeń.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.
w Kwaterze Głowney w Warszawie.

Dnia 19 Kwietnia
(1 Maia) 1819.

ZANAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Nayiaśnieyszy CESARZ JMC i KRÓL naylaskawiey ozdobić raczył

Orderem Stey Anny 2giey klassy Podpułkownika Paczkowskiego, z pułku grenadyerów Gwardyi.

Orderem S. Włodzimierza 4-tey klassy. Kapitana Olędzkiego, z tegoż pułku.

Przeznaczony zostaie.

w Piechocie, Z pułku 2go liniiowego Porucznik Karol Wernik do pełnienia obowiązków Adiutanta polowego przy Jenerale Budy Giełgudzie.

Naczelny Wódz
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem
Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia 21 Kwietnia.

Wielki Xiąże JMść Rossyyski *Michał* w krótce ma tu przybydź.

Król Sardyński dozwolił, ażeby wyznaczono Anglikom w *Genui* mieysce na cmentarz za miastem. Tamże ziechał dnia 10 t. m. Xiążę *Richelieu* Par Francyi.

z Karlsruhe, 19 Kwietniu.

Lista urzędowa członków składaiących pierwszą izbę stanow, a znayduiących się iuż tutay:

Margrabia *Karol-Leopold* Badeński; Margrabia *Wilhelm-Ludwik* Badenski, prezes izby; Margrabia *Maxymilian* Badeński; Karol *Egon* Xiąże Furstenberg, wice preses; Hrabia Karol de *Linange*, Baron de *Wessenberg* Administrator biskupstwa Konstancyieńskiego; Prałat *Hebel*; Baron *Karol* Badeński; Baron F. A. de *Falkenstein*; Baron de *Hornstein*; Baron *Turkheim*; Baron *Zillenhart*; Baron de *Gemminden* d' *Odersbach* Baron de *Gemminden* de Steinegg Paestenek; Baron de *Gemminden* de Steinegg Mistrz-Wielki de *Geusau* Baron *Berstett*, minister stanu; Jenerał porucznik *Schafer*; Minister stanu de *Fischer*; Radca stanu *Baumgürsner*; Jenerał maior Freistedtt, Radca dworu *Thibaut*, dla uniwersytetu Heydelbergskiego; Radca dworu de *Rottek*, dla uniwersytetu Freyburgskiego.

Od Menu 24 Kwietnia.

Kupcy Niemieccy na iarmarku Frankfortskim będący podali przełożenie Seymowi Niemieckiemu względem wolnego handlu wewnętrznego, który tamowany licznemi celnemi urządzeniami, koniecznie upadać musi, gdyż towary Francuzkie, Angielskie i Hollenderskie zapełniaią do zbytku wszystkie składy iarmarczne. Chcący z *Hamburga* przewieść towar do Austryi, musi poddać się urządzeniom celnym i opłacać w rociu kraiach cło graniczne, iesli niechce, iak żydzi, bawić się przemycaniem.

Deputowani gminy Xięztwa Starkenburg podali W. Xięciu Heskiemu przełożenie względem zapadłego na dniu 1 t. mca postanowienia zakazuiącego zgromadzeń gminnych. Że wysłanie deputacyi sprzeciwiało się rzeczonemu postanowieniu, niechciał początkowo przyiąć iey W. Xiąże; na przełożenie iednak, iż to postanowienie dopiero z dniem 15 moc swą bierze, zezwolił na przedstawienie sobie Deputowanych, z któremi uprzeymie rozmawiał, i zapewnił ich że skoro okoliczności dozwolą, potrzebie ludu zaradzić nie omieszka.

z Saxonii, 26 Kwietnia.

W Lipsku niedawno zdarzył się następuiący smutny wypadek: Uczeń pewny zakochany w młodey dziewczynie prosił rodziców o iey rękę; lecz ci żadną miarą niechcieli na to pozwolić. Kochankowie doprowadzeni do rospaczy postanowili umrzeć razem. Co ażeby iak nayrychley uskutecznić udali się nad brzeg rzeki, aby w nią wskoczyć i utonąć. Dziewczyna pierwsza wskoczyła do wody; pozostały sam ieden młodzieniec poczuł nagle wstręt od wody tak, iż żadnym sposobem niemogł się odważyć póyść za przykładem kochanki. Powrócił za tem do domu w zamiarze zastrzelenia się; lecz zaledwie wziął pistolet w rękę, iak mu przyszedł na pamięć okropny łoskot iaki wystrzał sprawi, a którego zawsze się lękał. Więc truciżną naylepiey odbiorę sobie życie (myślił) gdy i na tę spoyrzał, wystawił sobie okropny bol i konwulsyie na które się naraża. I tak wahaiąc się w wyborze śmierci doczekał się przyiacioł, którzy go przyszli odwiedzić. A tym czasem nieszczęśliwa kochanka iuż dawno nieżyła!

Francyia.

z Paryża, 27 Kwietnia.

Kancellaryia izby deputowanych podała w tych dniach Królowi pierwszą część prawa *o wolności druku* którą ta izba przyięła.

Otrzymano tu następuiącą taxę przedaiących się w Senegalu rozmaitych artykułów z dnia 27 Lutego: Murzyn w wieku doyrzałym tak męscyzna iak kobita kosztuie od 250 do 300 franków; dziecko od 200 do 250 — strusie 160 do 200; — Lwy od 200 do 250; — 15 murzynów.» (!) Za konia daią od 6 do 15 murzynów.» (!)

W izbie deputowanych zastanawiaią się teraz nad trzecim proiektem prawa o wolności druku. Słychać że po należytem ukończeniu tego przedmiotu zaymą się obie izby proiektem prawa o nowem urządzeniu gwardyi narodowey.

Liczba mieszkańców stolicy tuteyszey wynosiła w roku przeszłym 715,966 ludzi.

Przed kilku dniami poiazd Jenerała Heskiego wyieżdżaiącego stąd do oyczyzny zwabił, stoiąc na ulicy zaprzężony, wielu ciekawych. Jest to poiazd w kształcie batu zbudowany. Wnętrze wyobraża pokóy przystroiony, a w nim iest łóżko na dwie osoby, zegar wiszący i ciepłomierz. Zewnątrz iest kuchenka tak urządzona, iż można gotować nad spirytusem winnym potrawy.

Damy tuteysze noszą teraz kapelusze i ubiory koloru oznaczaiącego *Niepodległość* Ameryki południowey, tudzież Pola Przytułku, a są także kapelusze *à la Bolivar*, Jenerała Powstańców Rzeczypospolitey *la Plata.*

Przybyli do Ostendy ci, którzy za wstawieniem się Papieża popłyną do wyspy Stey Heleny, i zostawać będą przy *Napoleonie Bonaparte*. Między temi iest Xiądz *Bonavita*, Doktor Medycyny *Viliali*, i professor chirurgii *Antomarchie* — Dnia 17go wypłynęli z Ostendy do Anglii, skąd niezwłocznie będą wysłani do wyspy S. Heleny.

Angliia.

z Londynu, 23 Kwietnia.

Donoszą z Bostonu, że eskadra *Briona*, będąca teraz pod dowodzstwem *Soli*, krąży ustawicznie między wyspami St. Martin i St. Bathelemy. Składa się z dwóch korwet o 20 działach i pięciu Skun, i żadney nieszanuie bandery, ani nawet Amerykańskiey.

Piszą z Ameryki że dnia 17 Marca był w Sawannie straszny pożar z przyczyny zostawioney nieostróżnie swiecy. Szkoda przezeń zrządzona przechodzi summę 400,000 dollarów. Przy tem kilku ludzi utraciło życie.

Jeden z znanych rękodzielników w Manchenster i kilka domów handlowych w Liwerpool podało się za bankrótów.

Xiąże *Reient* znowu zachorował na podagrę. Naymocniey napastuie go ta niemoc w ręce i niepozwala pisać.

Dnia wczorayszego nadeszły tu pisma z Ameryki pod dniem 14 Marca z Charlestoon, a 26 z Bostona. Pierwsze zawieraią w sobie warunki ugody na których zależy odstąpienie obu Floryd. Rzecz pospolita stanów ziednoczonych nabyła przez to całą rozległość ziemi, leżącey ku wschodowi od rzeki Misissipi aż do St. Augustin i zatoki Florydskiey, a ku zachodowi aż do Sabiny, niemniey też wszystkie wyspy należące do obu tych prowincyi. Ogłoszenie innych artykułów nastąpi dopiero po wymianie wzaiemney kontraktu.

— Przedkilku dniami wpadli byli w nocy złodzieie do kantoru iednego z tuteyszych kupców zboża. Przerzucili wszystkie iego pisma i papiery; lecz nad 50 f. s. w monecie miedney i srebrney niezualezli. Stała tamże wielka skrzynia żelazna z pieniędzmi, do którey się dobierali lecz wszystkie usiłowania aby ią otworzyć lub rozłamać były daremne, więc kredką napisali na wierzchu: »Jest to wcale nieuczciwie tak mocno zamykać pieniądze przed ludźmi, którzy bardzo ich potrzebuią. Naprożnośmy usiłowali otworzyć lub rozłamać tę szkatułę. Prosiemy za tem iak naypokorniey, aby gdy za drugą razą odwiedzić nam przyydzie ten kantor, klucz od tey skrzyni był w zamku. Co za barbarzyństwo zadawać nam tyle pracy daremney.«

— Między pospólstwem naszem odkryto nowy rodzay spekulacyi to iest *wieszania się.* Niedawno postrzeżono przy wielkiey drodze iednego z tych spekulantów wiszącego na drzewie. A gdy spostrzeżono że iescze niebył zupełnie uduszony, zdięto natychmiast z drzewa i przedsięwzięto wszelkie środki aby go powrócić do życia. Usiłowania wydały pomyślny skutek. Wisielec powrócony do życia począł opowiadać przyczynę tego kroku rospaczy; wymówna powieść iego tak dalece rozrzewniła słuchaczów, iż każdy w miarę możności ofiarował mu wsparcie. Co wszystko znaczną złożyło summę. Nieprzestaiąc na tem odwieziono go do iednego z zaprowadzeń miłosierdnych; lecz tam poznano tego ptaszka, a iak sam potem się przyznał kilka razy iuż przedsiębrał takową spekulacyią i nigdy ze stratą niewyszedł.

ROZMAITOŚCI.

Obwieszczenie.

— z Wileńskich Brukowych wiadomości! —

My niżey podpisani, Sędziowie Ziemscy i Grodzcy Powiatu Latrocyyskiego, Sędziowie

exdywizyi w *Sybaropolu* agituiącey się, sprawnik i assessorowie sądu niższego za skarbowemi dziełami tu przesiaduiący, Plenipotent, Kommissarz i Ekonom maiątku *Sybaropola*, starszyzna żydowska, winiarz Izraelita, dla dostawienia sądowi exdywizorskiemu trunków tu przybyły, podaiemy urzędowe obwieszczenie do wiadomosci Brukowych, w następney treści.

»Zważywszy rozliczne a szkodliwe skutki szerzącego się w kraiu naszym tak nazwanego Towarzystwa Brukowego, czyli raczey Szubrawskiego, dążącego do opanowania opinii i sumienia, zaburzenia spokoyności, zatarcia wszelkiego śladu dawnych obyczaiów i zwyczaiów; dla zatamowania i odwrócenia złego, postanowiliśmy z grona osób niżey podpisanych złożyć towarzystwo, tak nazwane: *Anti Szubrawskie*, które na obradach swoich będzie miało głownie na celu: *Naprzód*: Wszystkiemi siłami prostować i wbrew iść fałszywym maxymom, które Towarzystwo Szubrawskie rozgłasza. *Powtóre*: Ratować od zepsucia i zagłady, owszem coraz szerzyć polor obyczaiów, prawdziwą oświatę, tę biegłość i spryt dowcipu, który sobie umie zaradzić w naytrudnieyszych życia przygodach, który tak olbrzymim krokiem dotąd ku udoskonaleniu w kraiu naszym postępował, a który Szubrawcom nazwiskiem wykrętarstwa i kruczków nazwać się podobało. *Potrzecie*: Wrócić świętey sprawiedliwości szalę, którą iey Szubrawcy wydrzeć usiłuią, roznosząc po kraiu fałszywe o obowiązkach Sędziego maxymy, a rzetelne tego urzędu przymioty w śmiech i żart obracaiąc. Poczwarte: Zgromadzenia narodowe, czyli seymiki, dziś podupadłe, na dawnym stopniu blasku i swietności postawić; seymiki, które niegdyś przodków naszych tak głośnemi po całey Europie czyniły. Popiąte: Rozprzestrzeniać krainę ludzkiego sumienia, którą Brukowcy w nayciasnieyszych obrębach zamknąćby radzi byli. *Poszóste*: Zachęcać wszelkiemi siłami obywateli, żeby nie ustawali w cnocie prawdziwie heroiczney, poświęcania własności swoiey tak ruchomey iak nieruchomey na rzecz swoich wierzycieli. *Posiodme*: Czuwać nad utrzymaniem i ieśli można powiększaniem prerogatyw szlacheckich. . . . *Poosme*: Wypracować co nayrychley dzieło, któreby różnicę między szlachcicem a mieszczaninem i chłopem, tak co do fizycznego iak moralnego składu, do oczywistosci wykazało i stosownemi to dzieło rycinami ozdobić. *Podziewiąte*: Powściągać, ile możności, gwałtowny zapęd do nauki i szkodliwą ze wszech miar skłonność głębokiego nad rzeczami rozmyslania, która obudzać się zaczyna. *Podziesiąte*: Przywracać cześć i sławę urzędom i godnosciom tylekroć obelżywie przez Szubrawców szarpanym. *Poiedenaste*: Zaprowadzić dawną świetność, wesołość i huczność w miastach, miasteczkach i domach szlacheckich, szczególniey zaś wzmagaiąc przemysł tych ludzi, którzy dla naszey uciechy nie szczędzą mozołów i pracy około sprowadzenia Szampańskich, Bargundzkich i Gdańskich nektarów. *Podwunaste*: Wrócić cyrkulacyią pieniędzy, w kraiu naszym prawie obumarłą a to budząc ochotę do gry kart. tak niewinney iak przyiemney, która iednak nie uszła ukośnego Szubrawców wzroku. *Potrzynaste*: Zachować w całey nieskazitelności wrodzoną czułość i tkliwość płci piękney, tę naypięknieyszą życia iey ozdobę, a którą nieokrzesani Brukowcy, barbarzyńskiem nazwiskiem *kaprysow* bydź mienią. *Poczternaste*: Wydać nowy słownik ięzyka Polskiego, zbogacony wielu wyrazami z pobratymczego (2) ięzyka wziętemi, iuż do brze u nas utartemi. *Popiętnaste*: Wszystkiemi siłami pracować około polepszenia bytu ludu Izraelskiego, niegdys od samego Boga ukochanegp, a przywileiami Królów naszych udarowanego. *Nakoniec*: Towarzystwo Anti Szubrawców, przeięte duchem miłości bliźniego, oswiadcza, że gotowe będzie przyiąć na swe łono obłąkanych Szubrawców, którzyby prócz wykonaney submissyi pewną opłatę wnieść do towarzystwa chcieli; nie omieszka zas użyć całey swey powagi i wpływu na zniszczenie zamiarów tych którzyby w błędzie trwać nie przestawali.

Pisane w *Sybaropolu* na pierwszem posiedzeniu Towarzystwa Anti Szubrawskiego, roku 1818 dnia 4 Wrzesnia.

(*Tu następuią liczne podpisy*.)

W Petersburgu
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.